

Til Glæde for dem selv, til Gavn for Videnskaben, til Hæder for vort Land

Taler

Johannes Seiersted

Dato

31 august 1896

Sted

Trondheim

Omstendigheter

Hyldest af Fridtjof Nansen og hans Mænd ved Hjemkomsten til Norge

- 1 Hvad er det, som idag samler os unge og gamle, Kvinder og Mænd, i Enighed, uanseet delte Meninger i saa mange Henseender?

5 Det er Kjærligheden til vort Land og vort Folk, Glæden og Stoltheden over at vide Norges og Nordmænds Ry hævet og udbredt over hele den civiliserede Verden ved en nylig tilendebragt Stordaad, og det er -- sidst og ikke mindst -- Glæden over at se den lille Skare af udvalgte Mænd, der har udført Daaden, vel hjemme fra sin vovsomme Færd og se dem bænket midt iblandt os.

- 10 Vi erindre alle den med Tvil og Frygt blandede Beundring, hvormed vi i Tanken fulgte Ekspeditionen ved dens Udfart i 1893; vi frygtede -- tiltrods for, at vi fuldt du vurderede Vægten af Ekspeditionens videnskabelige og praktiske Begrundelse, og at vi maatte beundre den Indsigt og Forudseenhed, hvormed alt var forberedt af den Mand, der stod i dens Spidse, -- en Mand, der tidligere
- 15 havde vist, hvad videnskabelig Tækning, parret med praktisk Dygtighed, en rig Erfaring, et sundt, sterkt og hædret Legeme, en urokkelig Energi og en overlegen Evne som Leder kan udrette, -- tiltrods for, at «Fram» førtes af en Mand, hvis tidligere beviste Dygtighed, urokkelige Mot, Sindsro og Snarraadighed indgjød os den mest ubetingede Tillid, tiltrods for, at disse to fulgtes af en Skare kjække
- 20 Mænd, -- enhver særlig dygtig for sit Omraade, -- og som, uagtet flere af dem endnu forholdsvis unge, dog var prøvede i Livets Skole og beredte til at ofre alt: Behageligheder, Hjem, Familie, Helbred, ja selv Livet for Løsningen, af den videnskabelige Oppgave, som var planlagt af Lederen, -- og endelig: tiltrods for, at Ekspeditionen førtes paa et Fartøj, hvis Konstruktion og Byggemaade man
- 25 forstod at være beregnet paa at trodse det værste.

Vi frygtede, siger jeg, trods alt dette; thi Planen for Ekspeditionen var saa vidt forskjellig fra alle hidtil fulgte; det syntes os, at Ekspeditionen og «Fram» passivt vilde give sig de voldsomme og til dels ukjendte Naturkræfter i det store Polarhav ivold, og her kunde jo endnu bydes paa mange og ubehagelige Overraskelser.

Der har i de forløbne godt og vel tre Aar siden «Fram»s Afreise fra Landet, været sendt mangelen bekymringsfuld Tanke efter den, -- ikke alene af dem, der havde kjendte og kjære om bord, men ogsaa af saamange andre, hvem dels Ekspeditionens videnskabelige Udbytte og dels Tanken paa dens Deltageres Liv og Helbred laa nær paa Sind.

Med Hensyn paa Ekspeditionens Betydning for Videnskaben og dens mulige praktiske Nyttelvirkning, da er der vel endnu mange, som ikke formaar at klargjøre sig denne, især da Virkningen først om længere Tid og lidt efter lidt kan komme for Dagen. Jeg skal da heller ikke forsøge at udrede dette.

Dog vil vistnok enhver, der betænker Menneskehedens nuværende Livsvillkaar og den overordentlige store, indgribende og stedse voksende Betydning, som Videnskaben har vist sig at have for disse Vilkaar, og som holder sig for Øie, hvorledes de forskjellige Grene af Videnskaben viser sig stedse mere og mere at gribe ind i hinanden, lettelig forstaa, at en Udforskning af store, hidtil ukjendte Trakter af Jordens Overflade med Hensyn paa Fordeling af Land og Vand, Havets Dybde-, Temperatur-, Strøm- og Isforhold, Atmosfærens Temperatur- og Vindforhold, Jordbundsforhold, Dyre- og Planteliv paa Land og i Hav, jordmagnetiske Forhold, Nordlys osv. maa kunne blive af stor, baade videnskabelig og praktisk Betydning. Jorden maa jo betragtes som af Gud givet Menneskene til Odel og Eie, -- og sin Eiendom kan man ikke tilfulde udnytte uden at kjende den i alle Dele.

Den, som ikke har prøvet noget lignende, vil vanskelig kunne gjøre sig Begreb om; hvilken Pligtfølelse og Energi, der udfordres for, under Forhold som de, hvorunder Ekspeditionen har været, under Mørke og Kulde, ofte udslit, forvaaget og maaske sulten, -- dog aldrig at give sig over eller slappe af, men altid til bestemte Tider og med en ofte «pinlig» Nøiagtighed at maatte foretage sine Observationer, haandtere kolde Instrumenter og gjøre skriftlige Notater.

Jeg tror, vi tør være overbevist om, at al denne Møie og alle disse Lidelser vil

finde sin Løn i et værdifuldt og smukt videnskabeligt Udbytte, -- den Løn, som Ekspeditionens Deltagere vil sætte størst Pris paa.

Vor Frygt og vor Tvil er gjort til skamme -- Gud ske Lov! -- og det uagtet

70 Lederen og en af hans Fæller 15 Maaneder igjennem befandt sig under Forhold som neppe andre Mennesker hidtil, -- Forhold saadanne, at vi herhjemme, om vi havde kjendt dem, vilde erklæret det absolut umuligt for menneskelige Evner og Kræfter at klare dem.

75 Hvad disse to har arbeidet lidt, og hvilken Sum af Udholdenhed og Viljekraft de har maattet udfolde, det kan vi mere ane end forstaa.

Derimod kan vi saa godt som sætte os ind i den stadige og pinlige Tvil og Angst, hvori man paa «Fram» maatte svæve angaaende de fraværendes Skjæbne, og i

80 Jubelen ved Efterretningen om deres Hjemkomst.

Den elektriske Strøm, der bragte Efterretningen om Dr. Nansens og Løitnant Johansens Hjemkomst til Vardø, elektriserende ogsaa os; et nyt elektrisk Stød fik vi ved Efterretningen om «Fram»s og hele dens Besætnings lykkelige Ankomst

85 til Skjærvø. Maatte vi ikke i det vidunderlige Sammentræf af disse to Begivenheder uvillkaarlig se Virkningen af en højere Kraft og Styrelse!

Lad os da, mine Damer og Herrer, tømme vort Glas paa Velgaaende for «Fram»-Ekspeditionens Medlemmer, idet vi udtaler vor hjertelige Glæde over

90 at se dem vel hjemme og midt iblandt os, vor dybtføjte Tak og Beundring for deres udførte Daad og vort Ønske om, at det maatte forundes dem gennem et langt, lykkeligt og daadrigt Liv at føie nye Laurbær til de allerede vundne, til Glæde for dem selv, til Gavn for Videnskaben, til Hæder for vort Land!

95

Kilde

K. Bing (red): Nordpolarernes Triumftog ved Hjemkomsten til Norge. Kristiania 1896, s. 60-62

Emner

Hyllest, Nordpolen

100

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/til-glaede-for-dem-selv-til-gavn-for-videnskaben-til-haeder-for-vort-land>